

АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ РЕЄСТРАЦІЇ ТА ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ В УКРАЇНІ

Андрій Ігорович ЗІГАНШИН,

*аспірант відділу організації
освітньої-наукової підготовки
Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Громадські об'єднання відіграють важливу роль у розвитку громадянського суспільства, забезпечуючи участь громадян у суспільному та політичному житті. В Україні правове регулювання діяльності громадських об'єднань базується на демократичних принципах, які забезпечують свободу об'єднань, рівність перед законом та прозорість процедур. Особливе значення мають адміністративні процедури реєстрації та припинення діяльності таких організацій, які визначають їх правовий статус і можливість функціонування у правовому полі.

Реєстрація громадських об'єднань в Україні є ключовим етапом у процесі їх створення, що забезпечує легалізацію діяльності та надає офіційний статус організаціям, які прагнуть брати участь у суспільному житті. Основним нормативно-правовим актом, що регулює цей процес, є Закон України "Про громадські об'єднання". Цей закон встановлює порядок створення організацій, їх правовий статус, а також визначає процедури подання та розгляду документів для офіційної реєстрації. Процес реєстрації громадських об'єднань передбачає ретельну підготовку установчих документів. Засновники мають розробити статут організації, в якому визначаються її мета, напрями діяльності, структура, права та обов'язки учасників. У статуті також фіксуються положення щодо фінансування, порядку вступу нових членів і умов припинення діяльності об'єднання. Така деталізація сприяє впорядкуванню роботи організації та забезпечує її відповідність законодавчим вимогам. Після підготовки необхідних документів вони подаються до органів, уповноважених здійснювати реєстрацію, таких як Міністерство юстиції України або його територіальні підрозділи. У переліку документів обов'язковими є заява про реєстрацію, статут організації, протокол установчих зборів та інші необхідні папери, які підтверджують правосуб'єктність засновників. Уповноважені органи зобов'язані перевірити відповідність поданих матеріалів чинному законодавству[1]. Особлива увага приділяється меті та напрямкам діяльності організації, що мають відповідати правовим нормам і не суперечити інтересам держави чи суспільства. Рішення про реєстрацію приймається за результатами розгляду документів. У разі позитивного результату об'єднання отримує свідоцтво про реєстрацію, яке офіційно засвідчує його правовий статус. Якщо ж подані матеріали містять помилки чи не відповідають вимогам законодавства, орган реєстрації може відмовити у реєстрації, надавши засновникам перелік зауважень для усунення.

Ми притримуємося позиції, що Українське законодавство декларує прозорість і доступність процедури реєстрації громадських об'єднань, що відповідає міжнародним стандартам у цій сфері. Однак, на практиці існують певні виклики, які впливають на ефективність цього процесу. Часто засновники

зіштовхуються з бюрократичними бар'єрами, недоліками електронних систем подання документів, а також із труднощами в тлумаченні окремих норм. Усе це вимагає подальшого вдосконалення механізмів реєстрації, спрямованих на спрощення процедур і забезпечення сприятливих умов для створення нових громадських об'єднань.

Припинення діяльності громадських об'єднань в Україні є важливим аспектом правового регулювання, що забезпечує завершення функціонування організацій у встановленому законом порядку. Цей процес може бути ініційований добровільно або здійснюватися примусово за рішенням суду. Добровільне припинення діяльності найчастіше відбувається на підставі рішення загальних зборів членів об'єднання, які визначають, що подальше існування організації є недоцільним. Примусове припинення застосовується у випадках суттєвих порушень законодавства, коли діяльність об'єднання суперечить суспільним інтересам, або якщо організація визнана банкрутом через фінансову неспроможність[2]. Процедура припинення передбачає кілька послідовних етапів, які спрямовані на забезпечення правового порядку і дотримання інтересів усіх зацікавлених сторін. Перший етап включає прийняття відповідного рішення. У разі добровільної ліквідації таке рішення приймається на загальних зборах членів організації. У випадках, коли мова йде про примусове припинення, рішення ухвалюється судом на підставі поданих доказів або заяви уповноважених органів. Після цього формується ліквідаційна комісія, яка виконує роль ключового органу, відповідального за виконання всіх необхідних дій, пов'язаних із припиненням діяльності[3]. До функцій комісії входять інвентаризація майна, розрахунки з кредиторами, підготовка звітної документації та забезпечення передачі залишкових активів у встановленому порядку. Завершальним етапом є зняття громадського об'єднання з державного реєстру. Це відбувається після завершення всіх фінансових та адміністративних процедур, включаючи сплату боргів, якщо такі є, та передачу документів до архіву. Після цього об'єднання офіційно припиняє існування і виключається з реєстру.

Ми вважаємо, що практика припинення діяльності громадських об'єднань в Україні демонструє певні труднощі, зокрема у взаємодії з державними органами, що часто ускладнюється бюрократичними бар'єрами. Проблеми також виникають у контексті примусової ліквідації, де бракує чітких критеріїв для оцінки правомірності діяльності організації. Судова практика вказує на необхідність удосконалення механізмів ухвалення рішень, зокрема щодо обґрунтованості судових рішень про припинення діяльності об'єднань. Удосконалення цих процесів є важливим для забезпечення прозорості, справедливості та дотримання прав громадських об'єднань, що сприяє зміцненню інституцій громадянського суспільства в Україні.

Можемо зробити висновок, що адміністративні процедури реєстрації та припинення діяльності громадських об'єднань в Україні є важливим елементом правового регулювання діяльності громадянського суспільства. Незважаючи на досягнення у спрощенні процедур, існує низка проблем, пов'язаних із їх реалізацією на практиці. Необхідним є подальше вдосконалення законодавства, спрямоване на спрощення бюрократичних процедур, підвищення прозорості та дотримання міжнародних стандартів. Це сприятиме активізації громадянської активності та розвитку демократії в Україні.

Список використаних джерел:

1. Василенко В. М. Поняття та система суб'єктів громадського контролю за діяльністю Національної поліції. *Право.иа.* 2020. № 1. С. 212-218.
2. Кікінчук В. Ю. Окремі питання діяльності професійних громадських організацій в Україні. *Сучасний стан забезпечення трудових прав і прав у сфері соціального забезпечення та перспективи його поліпшення. МВС України. Харків. ХНУВС. 2021. С. 45-47.*
3. Пістренко Н. С. Сучасні практики громадської активності і самоорганізації. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави. МВС України. МОН України. Харків. ХНУВС. 2021. С. 299-300.*